

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2021

Borrby 36:27, fornlämning L1991:6906

ELLEDNING

Simrishamns kommun
Skåne län

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2021

Borrby 36:27, fornlämning L1991:6906

ELLEDNING

Simrishamns kommun
Skåne län

Skånearkeologi AB

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2021

Borrby 36:27, fornlämning L1991:6906

Elledning

Simrishamns kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2021:23

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Kantkedjan från väster

Kartor: © Lantmäteriet/Metria ordernr 971649

© Skånearkeologi 2021

Innehåll

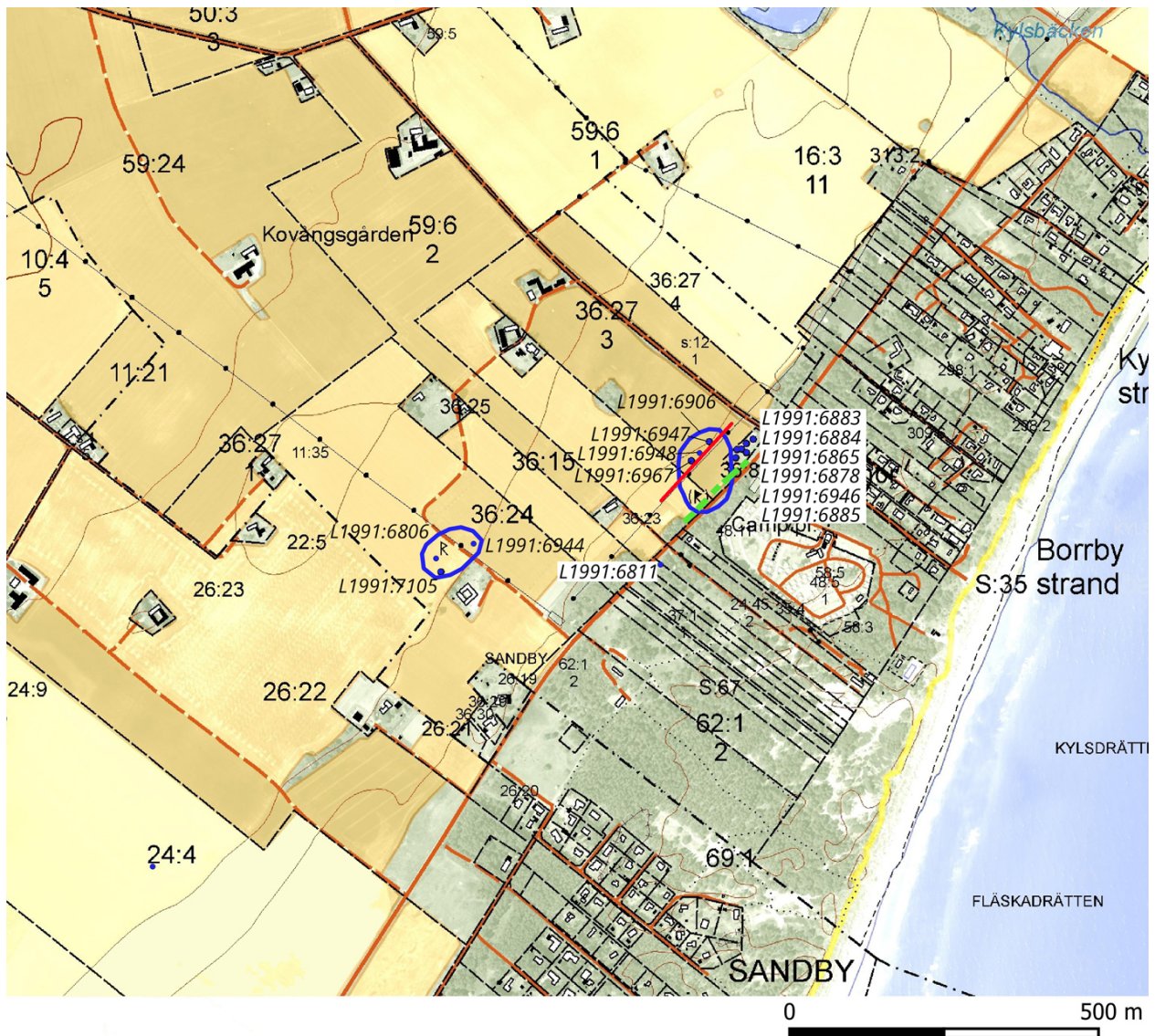
Inledning	5
Syfte och metod	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	5
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	8

Figur 1. Karta över Skåne med Simrishamns kommun markerat med blått.

Figur 2. Del av fastighetskartan över Borrby. Undersökningsområdet är markerat med rött, fornlämningar med blått och 2019 års arkeologiska utredningen med grönt.
© Lantmäteriet

Inledning

Med anledning av att E.ON Energidistribution AB planerade ersätta befintlig luftledning med markkabel längs en sträcka som går igenom ett gravfält (L1991:6906), beslutade länsstyrelsen Skåne om en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning.

Syfte och metod

Syftet med schaktningsövervakningen var att dokumentera berörda lämningar och kulturlager.

Schaktningen genomfördes skiktvis med grävmaskin. Varje skikt undersöktes med metalldetektor. Schakt och anläggningar har mätts in med en RTK-GNSS. Anläggningar har undersökts med skärselev och sektioner har dokumenterats i skala 1:20.

Topografi och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet ligger strax väster om Borrby strandbad i Simrishamns kommun. Nivån ligger ungefär nio meter över havet och avståndet till dagens kustlinje är drygt 500 meter. Ledningsarbetet berör en känd fornlämningsplats, L1991:6906, som utgörs av ett flatmarksgravfält från bronsåldern med fynd av fem flatmarksgravar, varav fyra urnegravar och en grav med brända ben och bitar av en hartstättningsring. I två av gravarna påträffades ringböjda bronstenar. Gravarna påträffades vid anläggandet av den nuvarande kustvägen 1934. Gravfältets utsträckning är inte fastställd.

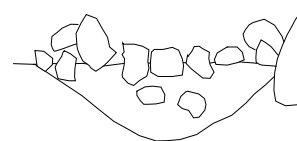
Inom och intill gravfältet finns nio registrerade gravhögar, varav tre belägna strax väster om undersökningsområdet (L1991:6947, L1991:6048 och L1991:6967) inom fornlämningen L1991:6906. Ytterligare sex högar ligger öster om kustvägen. Av dessa undersöktes tre högar i samband med vägbygget och flyttades samt återuppbyggdes av ortsbefolkningen strax väster om kustvägen (L1991:6883, L1991:6884 och L1991:6885). De två förstnämnda högarna innehöll vardera en skelettgrav samt tre respektive två sekundärgravar. De två primärgravarna innehöll gravgåvor i form av en dolkklinga och armringar av brons. De tre flyttade högarna har klassats som fornlämningar med motiveringen att de betraktas som fornlämningar i bygden. De tre övriga högarna ska enligt uppgift i fornsök ligga på ursprunglig plats (L1991:6946, L1991:6865 och L1991:6878). Begränsade efterundersökningar utfördes enligt fornsök av Lunds universitets historiska museum i anslutning till vägbygget och de påträffade fynden vid undersökningen förvaras i museets samlingar. Något söder om dessa högar ligger L1991:6811 som är en hög(?) då en viss osäkerhet råder kring tolkningen (Länsstyrelsens förfrågningsunderlag; Fornsök) (Figur 2).

En arkeologisk utredning steg 2 genomfördes 2019 av i den södra delen av fornlämning L1991:6906, inför anläggande av en gång och cykelväg utmed kustvägen mellan Hammar och Skillinge. Vid utredningen påträffades 19 anläggningar, bland annat en brandgrav, sex gropar och två härdar (Hyll 2019) (Figur 2).

Undersökningsresultat

Ett drygt 170 m långt schakt med en yta av drygt 170 m² upptogs med grävmaskin. Matjordstäckets kraftighet varierade mellan 0,4–0,6 m med mest matjord i nordost och något mindre i sydväst. I schaktet påträffades tre härdar, tre kokgropar, två gropar och en del av en kantkedja till en gravhög (Figur 4). Samtliga härdar, kokgropar och gropar undersöktes till hälften. Kantkedjan består av fem stenar och avtryck efter ytterligare fem stenar (Figur 5). Vid ett av de ställen där en kantsten borde ha stått framkom en kokgrop fylld med småsten varav vissa var skörbrända och svagt sotigt kolfläckad silt. Det framkom inget stenavtryck under kokgropen (Figur 3).

Matjordsavbaningen genomfördes skiktvis och varje skikt undersöktes med metalldetektor. Endast moderna fynd påträffades. De enda fynd som påträffades var två små släta stenar som låg tillsammans intill den fjärde stenen i kantkedjan, räknat från

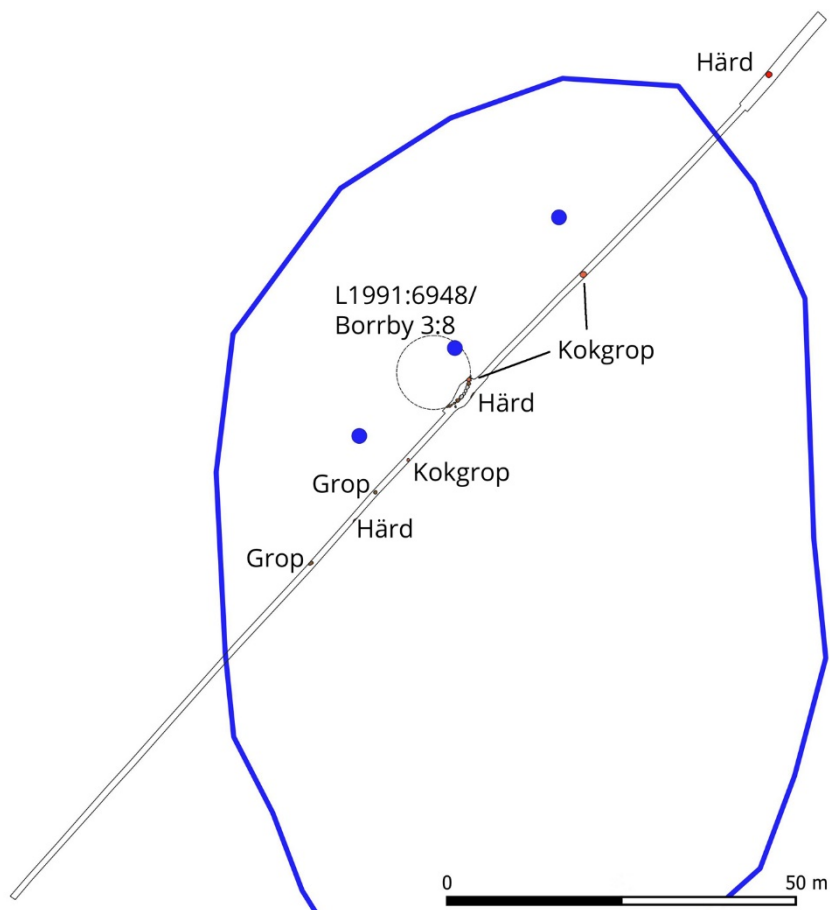
Figur 3. Sektionsritning av kokgropen (anl. 8) som framkom där en sten i kantkedjan borde ha stått. Skala 1:20.

sydväst. Den större av de två stenarna har använts som knacksten och har tydliga knackspår i båda ändarna. Den mindre stenen saknade synliga spår efter användning. (Stenarna är ej tillvaratagna) (Figur 6).

Gravhögen bör ha haft en diameter om drygt 10 m. Möjligen kan det vara rester efter L1991:6948 som enligt Fornsök blev undersökt och borttagen på 1930-talet.

Entreprenören har lovat att elledningen läggs sidan om kantkedjan så att fornlämningen kan ligga kvar i orört skick. De enda förändringar som har skett är att den kantsten som står längst i sydost blev dock något rubbad vid schaktningen och att halva kokgropen undersöktes.

Figur 4. Schaktplan med samtliga anläggningar. Gravfältet, L1991:6906, är markerad med blå linje. De tre i fornsök registrerade och borttagna högarna är markerade med blå prickar.

Figur 5. Fotot visar den påträffade delen av en kantkedja. Stensamlingen vid bortersta stenen är den kokgrop (anl. 8) som låg där en kantsten borde ha stått. Knackstenen och den lilla runda stenen ligger ovanpå den näst bortesta kantstenen där de också påträffades.

Figur 6. De två stenarna som påträffades intill en av kantstenarna. Den högra har knackspår i båda ändarna. Den lilla saknar synbara spår efter användning. Skala 1:1.

Referenser

Litteratur

Hyll, N. 2019. Gång- och cykelväg mellan Hammar och Skillinge – arkeologi på Österlen. Arkeologisk utredning steg 2, 2019. Arkeologerna, Statens historiska museer Rapport 2019:121.

Opublicerat material

Länsstyrelsens förfrågningsunderlag, 431-44444-2020

Kartmaterial

Fastighetskartan

Internetreferenser

Fornsök

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer 431-44444-2020
Skånearkeologis diarienummer 202103

Län .....Skåne
Kommun .....Simrishamn
Socken .....Borrby
Fastighet ..... Borrby 36:27
RAÄ-nummer L1991:6906/Borrby 3:10

Koordinatsystem ..... Sweref 99 TM
N koordinat 6143551
E koordinat 451204
M ö.h. 9

Fältarbetstid 2021-11-09–2021-11-10
Antal arbetsdagar 2
Antal arkeologtimmar 14

Undersökt yta ..... 170 m²

Projektansvarig .....Per Sarnäs
Uppdragsgivare .....E.ON Energidistribution AB

Arkivmaterial i form av shp-filer, digitala foton, fältritning och rapportoriginal förvaras på Lunds universitets historiska museum.